

نگاهی به وضعیت فارغ التحصیلان علوم آزمایشگاهی

علوم آزمایشگاهی در برزخ

دکترای حرفه‌ای علوم آزمایشگاهی در سال ۱۳۷۰ حذف شد. قرار بر این است که مقطع کاردانی هم از این به بعد نباشد، روند کنونی و نگرش‌های حاکم، آینده مبهمی را برای این شاخه بنیادین دانش پزشکی ترسیم کرده است.

طبیب جریب

استانداردسازی
 آزمایشگاه‌ها

دکتر افشین صفایی*

شاید در گذشته و تا پیش از این، از آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی تنها به عنوان بخشی از حوزه سلامت که در تشخیص، درمان و پیگیری بیماری‌های فرد فرد افراد جامعه نقش داشت، یاد می‌شد، اما امروز با توجه به روند پیشرفت تکنولوژی و با در نظر گرفتن نیازهای جامعه، نقش مهم‌تری برای آزمایشگاه‌ها به وجود آمده است و آن نقش جامعه‌نگر آزمایشگاه و تأثیر آن بر سلامت یک جامعه است. این دیدگاه به این مسئله می‌پردازد که چه بیماری‌هایی می‌توانند در جامعه اپیدمی ایجاد کنند و با روش‌های آزمایشگاهی چگونه می‌توان این بیماری‌ها را به موقع تشخیص داد و از انتشار آن جلوگیری کرد. قوانین بین‌المللی بهداشت، کشورها را موظف می‌کند تا بیماری‌هایی که قابلیت گسترش در حوزه خارج از یک کشور را دارند، به سازمان جهانی بهداشت گزارش دهند و بالطبع بیشتر این بیماری‌ها بدون تشخیص آزمایشگاهی قابل شناسایی نیستند. به همین جهت، به آزمایشگاه‌هایی نیاز داریم که کیفیت مطلوبی داشته باشند. در نتیجه نیازی مطرح می‌شود که سازمان جهانی بهداشت تحت عنوان «استانداردسازی آزمایشگاه‌ها» بر آن تأکید کرده است.

تا پیش از این، استاندارد به این شکل و مفهوم در کشور ما وجود نداشت بلکه تنها در نظر گرفتن یک سری حداقل‌های ابتدایی مطرح بود که تنها به فضای فیزیکی محل آزمایشگاهی پرداخت می‌شد و به برخی تجهیزات آن اشاره مختصری می‌کرد و با اعمال همین حداقل‌ها، یک آزمایشگاه شکل می‌گرفت.

آزمایشگاه مرجع سلامت که در حدود چند ماه پیش، از ادغام دو حوزه اداره کل امور آزمایشگاه‌ها و مرکز تحقیقات آزمایشگاه فرانس به وجود آمده است، طبق رسالت اصلی خود که ارتقای عرضه خدمات آزمایشگاهی در حوزه تشخیص آزمایشگاهی و بهبود کیفیت این خدمات است و با توجه به نیازها و چالش‌های جدید پیش روی نظام سلامت، برای تدوین استانداردهای جدید و مطابق با معیارهای روز برای آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی اقدام کرده است. در حال حاضر بیشتر آزمایشگاه‌ها در جریان این استانداردها قرار گرفته‌اند و تلاش می‌شود که از طریق برگزاری دوره‌هایی، نحوه اعمال و اجرای این استانداردها به همکاران آزمایشگاهی آموزش داده شود تا بتوانیم این استانداردها را نهادینه کنیم.

آنچه اولویت اصلی ماست، توجه به این نکته است که نظام سلامت به عنوان مهم‌ترین رکنی که در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با ارائه مستقیم خدمات درگیر است، بیش از سایر واحدها و معاونت‌ها می‌تواند نیازهای واقعی این حوزه را تشخیص دهد. خوشبختانه امروز از راه تعاملی که بین معاونت سلامت و معاونت آموزشی این وزارتخانه برقرار شده و طی توافقی که بین آنها صورت گرفته است، این امکان فراهم شده که معاونت سلامت نیازهای خود را متناسب با شرایط بومی کشور به اطلاع معاونت آموزشی برساند و معاونت آموزشی نیز با در نظر گرفتن این نیازها برنامه‌ریزی کرده و دوره‌های آموزشی را طراحی می‌کند.

فکر می‌کنم باید با آینده‌نگری، تدبیری بیندیشیم تا راه را برای ارتقا و پیشرفت تمام اقشار آزمایشگاهی به خصوص بدنه آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی، باز بگذاریم و شرایطی را فراهم کنیم تا فارغ‌التحصیلان رشته علوم آزمایشگاهی بتوانند مانند دهه شصت و اوایل دهه هفتاد در مقطع دکتری علوم آزمایشگاهی ادامه تحصیل دهند و نباید اجازه دهیم تا نگاه‌های صنفی و منفعت‌جویانه مانع رشد و پرورش افراد مستعدی شود که در این رشته فعالیت می‌کنند و از مونوپل (monopole) شدن این رشته جلوگیری کنیم.

* مدیر کل آزمایشگاه مرجع سلامت

افتتاح اولین بخش توریسم درمانی در کشور

کی با کی، چی شد؟

گزارش نخستین کنگره آسیب‌شناسی دهان و فک و صورت ایران

دهانت را باز کن!

دردهای دهانی - صورتی

Orofacial Pain

در پرونده این شماره:

نگاهی ویژه و تخصصی
 فارغ التحصیلان
 علمی علوم آزمایشگاهی

- استانداردهای آزمایشگاه‌ها
 - این ره که تو می‌روی
 - یادگیری بدون آموزش
 - تصمیم گیری
 - آزمایش اعتبار فرصت‌ها و هزینه‌ها
 - شغلی برای همه
 - من متحقیق می‌خواهم!
 - ما داریم راه خودمان را می‌رویم
- مسئول پرونده: پیمان صفردوست

خبر

تربیت دانشجوی دکترا در پژوهشکده ابن سینا

رئیس پژوهشکده فناوری‌های نوین علوم پزشکی جهاد دانشگاهی ابن سینا، در همین سالگرد تأسیس این پژوهشکده گفت: پژوهشکده ابن سینا با توجه به فعالیت‌هایش در سال جاری به عنوان یکی از مراکز برتر کارآفرینی انتخاب شده است و توانسته با همکاری با دانشگاه امستردام فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی خود را گسترش دهد.

دکتر محمد مهدی آخوندی افزود: «اختصاص ردیف بودجه مستقل به این پژوهشکده و سرمایه‌گذاری در زمینه تجهیزات و به روز کردن آن در بخش تجهیزات آزمایشگاهی توانسته است تا اندازه‌ای مشکلات تحقیقاتی پژوهشکده را برطرف کند».

آخوندی از پیگیری‌های لازم برای تربیت دانشجوی دکتری به صورت مستقل در پژوهشکده فناوری‌های نوین علوم پزشکی جهاد دانشگاهی خبر داد و گفت: «ابن‌نامه پذیرش در رشته‌های مورد نظر تدوین شده و مراحل تربیت این دانشجویان در مراکز تحقیقاتی نیز در وزارت بهداشت در حال پیگیری است». وی موضوع سقط مکرر را یکی از چالش‌های مهم در درمان‌های ناباروری برشمرد و اظهار کرد: «هم اکنون حداقل دو هزار مورد سقط مکرر را در مرکز فوق تخصصی درمان ناباروری و سقط مکرر ابن سینا شاهد هستیم و با توجه به توانمندی‌های مرکز ابن سینا در درمان این مشکل، از این مرکز خواسته شده است تا در یک برنامه پنج ساله، بیماران و مراجعان از کشورهای منطقه را نیز تحت پوشش قرار دهد». آخوندی با اشاره به طرح‌های پژوهش بین‌المللی یادآور شد: «پژوهشکده ابن سینا سه طرح با سازمان جهانی بهداشت، یک طرح با مؤسسه کارولینسکای سوئد، سه طرح با دانشگاه شفیلد انگلستان و یک طرح با دانشگاه لوک آلمان در مرحله اجرا دارد».

معاون پژوهشی جهاد دانشگاهی نیز در این مراسم خاطر نشان کرد: «جهاد دانشگاهی با بسی‌گروه پژوهشی و چهار پژوهشکده در زمینه پزشکی توانسته است از مراکز تخصصی و درمانی حمایت علمی کند». وی افزود: «علاوه بر آن، وجود مراکز درمان ناباروری این امکان را فراهم کرده است که جهاد دانشگاهی در زمینه تحقیقات سلولی و شبیه‌سازی درمانی نیز اقدام‌هایی انجام دهد».

نه درس‌های ارائه شده در دانشگاه‌ها. به این ترتیب و با جایگزین شدن تجهیزات مدرن به جای دستگاه‌های قدیمی در آزمایشگاه‌ها و عدم نیاز به مشاهده‌های تشخیصی، نه کارشناس و کاردان علوم آزمایشگاهی، بلکه هر فردی حتی با معلومات اندک، با چند جلسه کارآموزی و آشنایی با نحوه عمل دستگاه‌ها می‌تواند همان وظایف را انجام دهد.

به طور قطع متولی امور آزمایشگاه‌ها در وزارت بهداشت باید بازنگری دقیقی در تعریف وظایف و نحوه آموزش رده‌های مختلف علوم آزمایشگاهی و نحوه جذب این نیروها در آزمایشگاه‌ها داشته باشد تا هم مسئله اشتغال فارغ‌التحصیلان این رشته به صورت نظام یافته و منسجم‌تری دنبال شود و هم نوع آموزش، همگام با فناوری روز و مطابق با استانداردهای جهانی باشد.

پست‌های احراز شده است. در واقع به غیر از پایه حقوقی و رده اداری، در نوع کار و وظایف هیچ تفاوت عمده‌ای میان این دو گروه وجود ندارد و همین مسئله باعث بروز این دوگانگی در موضع‌گیری می‌شود.

اینکه تکنیسین و کارشناس علوم آزمایشگاهی در چه قسمت و با چه وظایفی مشغول به کار شوند، باید بر مبنای آموزش‌هایی که در مدت تحصیل دیده‌اند و به صورت مدون باشد. اگر قرار است فرقی میان این دو دوره نباشد، اساساً لزوم به وجود آمدن این رشته در دو مقطع کاردانی و کارشناسی چه بوده است؟

متأسفانه روندی که در آموزش نیروها در رشته علوم آزمایشگاهی در پیش گرفته شده، به گونه‌ای است که آموزش بیشتر بر مبنای «کارآموزی‌های در عرصه» انجام می‌شود

پیمان صفردوست - اگر به نوع استفاده‌ها در بخش دولتی و خصوصی دقت کنیم، می‌بینیم که بخش بهداشتی بیشتر سازمان‌های دولتی و نیز بیمارستان‌های بخش دولتی برای تکمیل کادر آزمایشگاه‌های تشخیص طبی خود، اغلب دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی رشته علوم آزمایشگاهی را جذب می‌کنند.

این در حالی است که مسئولین آزمایشگاه‌های خصوصی بیشتر تمایل دارند نیروهایشان را از بین فارغ‌التحصیلان مقطع کاردانی این رشته انتخاب کنند. البته با توجه به بعد مالی و میزان پرداخت‌های ماهیانه، مشاهده این تفاوت در دو بخش خصوصی و دولتی توجیه می‌شود اما نکته‌ای که در این باره قابل بحث به نظر می‌رسد، عدم وجود یک تعریف مشخص از شرح وظایف فارغ‌التحصیلان این دو رده تحصیلی (کاردانی و کارشناسی) در

تیمورزاده
 شبکه منابع علمی علوم پزشکی کشور
 www.teimourzadeh.com
 ۸۸ ۳۲ ۹۰ ۹۰

۱۱٪ تخفیف خرید پستی و پیکی

۱۶٪ تخفیف خرید حضوری

۴ جلدی ۲۰۰۸
 EUROPEAN PHARMACOPOEIA 6.0 2008
 به اقسام supplement 6.1
 بها: ۴۹۹,۲۰۰ تومان - رچلی - هارد

۳ جلدی ۲۰۰۸
 USP NF 31 26
 USP NF 26 26
 بها: ۴۹۹,۲۰۰ تومان رچلی

۲۰۰۷
 DRUG FACTS & COMPARISONS 2007
 بها: ۱۹,۲۰۰ تومان رقی

۲۰۰۷
 Guidelines in Clinical Pharmacology and Therapeutics 2007
 بها: ۲۷,۵۰۰ تومان رقی

۱۲۳۲ صفحه - رقی
 بها: ۲۷,۵۰۰ تومان

۳ جلدی ۲۰۰۷
 Martindale Thirty-fifth edition
 Volume 1 Pages 1-1023
 Volume 2 Pages 1023-2190
 Volume 3 Pages 2191-5322
 بها: ۶۹,۲۰۰ تومان
 ۳۳۳۲ صفحه - رچلی - هارد

۲۰۰۷
 Handbook on Injectable Drugs
 بها: ۳۴,۲۰۰ تومان
 ۴۴۴ صفحه - رچلی - هارد

۲۰۰۷
 Handbook on Injectable Drugs
 بها: ۲۹,۲۰۰ تومان
 ۱۲۳۲ صفحه - رقی

۲۰۰۷
 Handbook on Injectable Drugs
 بها: ۳۴,۲۰۰ تومان
 ۴۴۴ صفحه - رچلی - هارد

۱۲۷۰ صفحه - رچلی - هارد
 بها: ۱۲۹,۲۰۰ تومان

نحوه خرید پستی
 لطفاً در صورت تمایل برای خرید پستی هر یک از کتاب‌های انتشارات تیمورزاده مبلغ مورد نظر را پس از کسر ارزش تخفیف، به یکی از حساب‌های ذیل واریز نموده و فیش بانکی را به همراه نشانی کامل خود به شماره ۸۸ ۳۲ ۹۰ ۹۰ دورنگار یا پس از تهیه روگرفت (فوتوکپی) به نشانی کتاب فروشی مرکزی (میدان هفت تیر ابتدای خیابان قائم مقام فرامانی - شماره ۵) پست کنید.
 ۱- حساب جاری بهره شماره ۱۸۴۴۰ بانک رفاه شعبه نثر به نام انتشارات تیمورزاده
 ۲- حساب جاری جام شماره ۲۰۹۷۲۴۵۹ بانک ملت به نام انتشارات تیمورزاده
 ۳- حساب جاری سپهر شماره ۱۰۱۳۲۶۷۱۰۰۴ بانک صادرات به نام انتشارات تیمورزاده
 ۴- حساب جاری ۱-۸۰۱۱۰۹-۴۰-۸۰۶ بانک سامان به نام انتشارات تیمورزاده
 ۵- حساب جاری سپهاس شماره ۱۰۴۴۴۸۵۰۰۰۰ بانک ملی به نام انتشارات تیمورزاده